

ALBERCH, Ramon; QUER, Josep. *La Girona del set-cents*. Girona: Diputació de Girona, 2001. 90 p.

ALEMANY OLIVERAS, Joan. *Un boc d'història dels pagesos de Banyoles*. Figueres: Brau, 2000. 206 p.

ALSINA, Josep; SARGATAL, Ramon. *Ciència, tecnologia i societat a la comarca del Ripollès*. Ripoll: Cercle d'Estudis Comarcals del Ripollès, 2000. 86 p.

AZNAR, Sílvia; TERRADELLAS, M. Rosa. *Incorporació tardana de l'alumnat estranger: Llengua, Educació i Inmigració* (19, 20 i 21 de novembre de 1998, Girona). Barcelona: Horsori, 1999. 150 p.

CANAL, Josep; NOLLA, Josep Maria; CANAL, Eduard. *El sector nord de la ciutat de Girona: de l'inici al segle XIV*. Girona: Ajuntament de Girona, 2001. 171 p.

CANALS, M. Antònia; CALLÍS, Josep; ARNELLA, Jordi [coord.]. *Actes IV Jornada de la Matemàtica de Girona, 24-25 novembre 2000*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 140 p.

CARGOL, Josep A. *Arquitectura portuària a les comarques de Girona*. Barcelona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 1999. 60 p.

CARRASCO, Fèlix. *Pràctiques de laboratori d'operacions bàsiques*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 142 p.

CARRERAS, Pere. *Crònica nostra, 2000-2001: Palamós, resum de l'any*. Palamós: Radió Palamós-ACAR, 2001. 120 p.

CARRERAS, Carles; MARTÍNEZ, Sergi. *Girona i la seva regió: mapes de treball*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1999. 48 p.

CASAMITJANA, Xavier (ed.). *6th Workshop on Physical Processes in Natural Waters*. Girona: Universitat de Girona, 2001. 230 p.

Els mapes de la Garrotxa

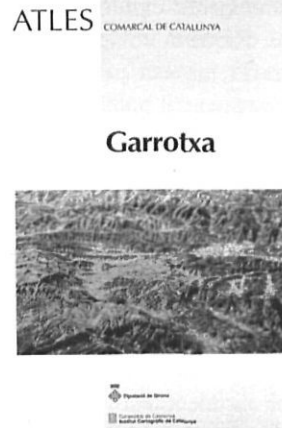
INSTITUT CARTOGRÀFIC DE CATALUNYA.

Atles de la Garrotxa.

Col·lecció Atles Comarcals de Catalunya. Diputació de Girona i Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona, 2001. 206 pàgines.

El present volum, que va sortir a la llum pública el setembre del 2001 i que ha publicat l'Institut Cartogràfic de Catalunya en col·laboració amb la Diputació de Girona, forma part de l'ambiciosa col·lecció de l'Institut anomenada Atles Comarcals de Catalunya. Cal recordar que abans d'aquesta obra han estat editats els atles de l'Alt Empordà (del qual es va incloure recentment una ressenya a la *Revista de Girona*), el Baix Empordà, el Baix Llobregat i la Val d'Aran. Certament les comarques gironines han tingut la fortuna de tenir un paper privilegiat en l'esmentada col·lecció, ja que tres de les cinc obres publicades fins ara corresponen a aquest àmbit territorial, i a més està pendent de publicar-se en breu l'atles del Pla de l'Estany.

L'*Atles de la Garrotxa* ha comptat amb la supervisió tècnica de l'Institut Cartogràfic i la coordinació de Carmen Sauer. Entre els autors cal destacar la participació d'un important nombre de bons coneixedors de la realitat comarcal, fet que garanteix la qualitat de la

informació recollida. Són, per exemple, els casos del geòleg i consultor ambiental Josep M. Mallarach, els botànics Xavier Viñas i Miquel Campos, els geògrafs Anna Roca i Josep Miquel Raso, l'historiador Josep Murlà o Albert Bramon i Joan Corominola, entre d'altres.

Aquest *Atles* també s'estructura seguint el model tradicional de la geografia regional, una pauta d'organització que es repeteix per tal de donar coherència i homogeneïtat als distints volums de la col·lecció que es van editant. En concret, els capítols que el formen tracten els següents àmbits: geografia general, història i patrimoni artístic, geografia física, geografia humana i medi ambient; tot plegat acompanyat per la relació de fonts documentals emprades i un índex toponímic.

El primer capítol, dedicat a la geografia general, emmarca territorialment la situació de la Garrotxa i

descriu les seves característiques més peculiars pel que fa al substrat, el clima, les aigües, el medi natural i la seva protecció, la demografia i economia i la transformació del paisatge. Per altra banda inclou una descripció individualitzada dels trets més característics de cadascun dels municipis, amb plànols dels principals nuclis habitats, i es complementa amb una excel·lent cartografia topogràfica del conjunt de la comarca a escala 1:150.000 i 1:50.000. El segon capítol, centrat en la història i el patrimoni artístic, descriu les principals característiques i referències dels grans períodes històrics: prehistòria i edat mitjana, edat moderna i època contemporània. El tercer capítol està focalitzat en la geografia física i ressenya les particularitats més remarcables pel que fa a geologia, geomorfologia, riscos, clima, hidrologia i vegetació. El quart parla de la geografia a partir de la descripció exhaustiva de l'evolució i característiques de la població, l'economia, els serveis i equipaments i els transports i comunicacions. Finalment, el darrer capítol fa referència al medi ambient i tracta, de manera força genèrica, la qualitat de la xarxa hidrogràfica, el sanejament de les aigües residuals, els espais naturals protegits i la gestió de residus.

Tots aquests capítols i apartats són complementats

per una bona diversitat de mapes temàtics, mapes anamòrfics, perfils fito-pogràfics..., així com distintes menes de gràfics que enriqueixen i faciliten la lectura i la comprensió de la informació recopilada. Ens tornem a trobar, doncs, davant d'una obra a l'abast de tot el públic en general i amb un gran potencial pedagògic per a escoles i instituts, però alhora de referència obligada per a especialistes i estudiosos de la comarca de la Garrotxa. La col·lecció *Atles Comarcals de Catalunya* continua així amb la línia de rigor i qualitat que la caracteritza des que es va encetar l'any 1994 amb la publicació de l'*Atles de la Val d'Aran*.

Josep Vila i Subirós

Recerca local versus premis

Premis literaris Àncora any 2000.

Biblioteca Serra d'Or. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona, 2001.

Els Àncora de Sant Feliu de Guíxols són uns dels últims premis literaris que s'han afegit a la febre de convocatòries de guardons de creació i de recerca local. La publicació dels treballs guanyadors és una eina imprescindible per omplir els buits en el coneixement de la història local, i en el cas dels de Sant Feliu també

es constitueixen en un homenatge al mateix setmanari ganxó que dona nom als premis, atès que els guardons porten el títol d'antics directors: Enric Descayre i Salgas per al d'investigació, Claudi Isern i Llorens per al de narrativa curta i Margarita Wirsing i Bordas per al de poesia marinera.

En aquesta publicació s'inclouen les tres obres guanyadores de la primera convocatòria dels premis literaris Àncora de Sant Feliu de Guíxols (a més d'un accèssit en l'apartat d'investigació). Atesa la seva condició de recopilatori, el contingut de l'obra és molt miscel·lani: un estudi del romanç popular *La presó de Lleida*, de Rosa Masegosa; un treball sobre la depuració de la biblioteca del Casino dels Nois de Sant Feliu de Guíxols després de la Guerra Civil, de Jordi Gaitx, Andreu Leon, Albert Maurici i Josep Solà; una història de ficció d'amors i desamors de Marina Tarridas; i tres poesies de contingut mariner d'Elvira Gràcia. Una de les escasses crítiques que es poden fer a aquesta edició és la manca de referències biogràfiques dels autors dels treballs (per altra banda, un tret característic de la majoria de les publicacions d'àmbit local), dades molt significatives sobretot per al grup heterogeni d'investigadors que consulten les publicacions d'àmbit local en els seus estudis.

Tot i aquest contingut miscel·lani, al volum hi ha una important presència (excepte en el cas de les poesies marineres) de la Guerra Civil i la postguerra com a punts d'inflexió en els diferents esdeveniments explicats. Tanmateix, en aquestes ratlles només escriuré sobre els dos treballs publicats dins l'apartat d'investigació. El primer, i guanyador del guardó, és de Rosa Masegosa, la qual fa un estudi molt suggerent sobre el romanç *La presó de Lleida*: pren com a punt de partida tres versions que es varen recollir a Sant Feliu de Guíxols l'any 1927 com a part integrant d'un projecte de recerca de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. La introducció del treball posa sobre la taula l'atzarosa vida de l'Obra, que va tornar a Catalunya —concretament a Montserrat, els editors del llibre— fa escassament una dècada. El treball i la metodologia emprada són precisos, el llenguatge utilitzat és més que correcte; compara les tres versions localitzades a Sant Feliu amb

les versions d'arreu; fa una dissecció del cançoner; des- tria el gra de la palla, l'essencial del superflu o sobrevingut, fins a trobar-ne l'origen francès en un romanç del segle XV. Al llarg de les pàgines de l'estudi només trobo a faltar la coneixença de qui van ser les col·lectores d'aquestes versions (no només esmentar-ne el nom) ganxones: quina era la seva procedència, vivències, estudis, treballs, etcètera.

El segon dels treballs, guanyador d'un accèssit, tracta sobre el franquisme i les seves repercussions en el camp de l'associacionisme cultural, a través de l'estudi de la depuració de la biblioteca del popular Casino dels Nois de Sant Feliu de Guíxols. Explica les raons de l'eliminació de 48 volums dels més de 2.500 que hi havia a la biblioteca i les possibles causes del fet que molts dels llibres que es podien haver eliminat varen continuar en els prestatges. Algunes de les aportacions més interessants de treball són la inclusió de les normatives feixistes utilitzades per depurar biblioteques, llibreries, centres de cultura... des dels primers mesos de dictadura; les referències a altres destruccions de llibres en diferents punts de la geografia gironina, i també la constatació de l'assag de repressió cultural que havia fet l'anterior dictadura de Primo de Rivera.

Dolors Grau i Ferrando